

עפ"א 38888/07/20 - עדי מרגלית נגד עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 38888-07-20 מרגלית נ' עיריית חיפה
תיק חיצוני: 1044/08

מספר בקשה: 2

בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
מבקשת עדי מרגלית
נגד
משיבה עיריית חיפה
החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין שניתנו על ידי בית המשפט לעניינים מקומיים בחיפה (כבוד השופט ז' פלאח); הכרעת דין מיום 21.5.2008 וגזר דין מיום **6.2.2008** בת"פ 336/07 (להלן: "**ההליך קמא**"). במסגרת ההליך קמא הורשעה המבקשת בעבירה של בנייה ללא היתר לפי סעיפים 145(א)(2), 204(א) ו-208(א) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**").

2. המבקשת הואשמה והורשעה במסגרת ההליך קמא, בבנייה ללא היתר כדין של תוספת לדירה קיימת בקומת קרקע בחזית הקדמית של בניין ברחוב ישראל בן ציון 53 בחיפה, הידוע כחלקה 237 בגוש 11567. שטח התוספת הוא 2.7 מ' על 5.1 מ', בגובה משתנה שבין 2.6 מ' ל- 8 מטרים (להלן: "**התוספת**").

3. הבקשה דן הוגשה בשנת 2020 היינו, כ- **12 שנים (!)** לאחר שהסתיים ההליך קמא.

עיקר טיעוני המבקשת

4. ב"כ המבקשת טוענת כי על אף הזמן הרב שעבר מאז שהסתיים ההליך קמא, יש להאריך את המועד להגשת ערעור, הן בשל עיוות דין שנגרם למבקשת בבית המשפט קמא והן בשל התוצאות המעשיות של ההליך, שהן חיוב בצו הריסה והותרה על כנו של רישום הערת אזהרה בלשכת רישום המקרקעין, אשר יש להן השלכות עד היום הזה.

5. להלן הטענות אשר, לדעת ב"כ המבקשת, מצדיקות היענות לבקשה:

המבקשת לא הייתה מיוצגת בבית משפט קמא, על אף שהיא אישה מבוגרת חסרת ידע והשכלה משפטית והיא סובלת מבעיות רפואיות וכלכליות רבות;

המבקשת לא הוזמנה להיחקר כחשודה בטרם הגשת כתב האישום;

לא נמסר למבקשת העתק מחומר החקירה ואין אינדיקציה לכך שנאמר לה שקיים חומר חקירה ושהיא רשאית להעתיקו;

במהלך הדיונים בתיק אמרה המבקשת מספר פעמים כי האמור בכתב האישום אינו נכון וכי היא לא בנתה את התוספת. גם במהלך הטיעונים לעונש היא אמרה שמדובר בשיפוץ חוקי שנעשה בתוך הדירה.

לאחר סיום ההליכים בתיק התברר למבקשת כי קיים היתר בנייה לתוספת (להלן: "ההיתר") שניתן לבעלים הקודם, מר שמואל וגנר, אשר השלים את בניית התוספת על פי ההיתר;

לאחר סיום ההליך קמא פנתה המבקשת אל בית משפט קמא ואל העירייה בבקשות להבהרת פסק הדין מהן עולה כי היא לא הבינה את משמעות פסק הדין וביקשה להשיג עליו תוך הפנייה להיתר, אך בקשותיה לא קיבלו מענה ולא הסבירו לה כיצד לפעול;

עיקר תגובת המשיבה

6. המשיבה מבקשת לדחות את הבקשה בשל האיחור הרב בו הוגשה ובשל העדר סיכוי ערעור.

7. המשיבה טוענת שטיעוני המבקשת אינם נכונים, עובדתית. לתגובתה צורפו מסמכים רבים, כולל פניות של המבקשת אל המשיבה ובקשה לגליזציה שהוגשה על ידה. לדבריה, המבקשת טענה את טענותיה ומסרה את גרסתה אף בטרם הוגש כתב האישום וכן לאחר הגשתו וטענותיה נבדקו על ידי גורמים מקצועיים בפיקוח הבנייה ועל ידי המאשימה.

המשיבה מפנה למסמכים ולפרוטוקולים של הדיונים בבית משפט קמא, וטוענת כי המבקשת אמנם כפרה תחילה באישום אולם במקביל היא טענה שהיא פועלת להכשרת התוספת וביקשה לאפשר לה להמשיך את ההליך של בקשה ההיתר, כפי שעולה גם מפרוטוקול ישיבת יום 29.3.2006 (נספח 2 לתשובת המשיבה).

8. כך, למשל, ביום 6.11.2005 הגישה המבקשת מכתב לבית משפט קמא, בו מסרה את גרסתה וטענה, בין היתר, כי עד למועד הגשת כתב האישום הגג כולו הוחלף על ידה ואף התייחסה להיתר וטענה שהיא הציגה אותו מספר פעמים למחלקת הפיקוח על הבנייה. גם בשנת 2009 פנתה המבקשת לבית משפט קמא והגישה בקשה להבהרת פסק הדין. בקשתה נדחתה וגם אז לא הוגש ערעור.

9. המשיבה טוענת עוד, כי טענת המבקשת לפיה העבודות שביצעה הן שיפוץ בלבד אינה עולה בקנה אחד עם תיאורן על ידה, ממנו עולה כי מדובר בעבודות החורגות משיפוץ והטענות היתר בנייה.

לטענתה, המבקשת קיבלה את יומה בבית המשפט ואף אצל הוועדה ודחיית הבקשה לא תגרום לה כל עיוות דין.

המשיבה טוענת כי הסיבה להגשת הערעור והבקשה להארכת מועד, כעת, היא רצונה למכור את הנכס, על עבירות הבנייה המצויות בו.

דין והכרעה

10. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים ובעיקר את המסמכים שצורפו על ידי הצדדים, שוכנעתי כי יש לדחות את הבקשה.

11. בעוד שעל מנת להצדיק היענות לבקשה להארכת מועד להגשת ערעור בדין האזרחי יש צורך ב"טעמים מיוחדים שיירשמו" [ראו תקנה 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984] לא כך הדבר בהליך הפלילי. על אף שגם הדין הפלילי קובע מועדים לביצוע פעולות ובכלל זה - מועדים להגשת ערעור, אין קיימת בו דרישה מקבילה אלא חל סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי, המקנה לבית המשפט אשר דן בבקשה להארכת מועד להגשת ערעור, שיקול דעת רחב ולכאורה בלתי מוגבל.

עם זאת, גם כאשר מדובר בהליך פלילי, אין מקום להיעתר לבקשות מסוג זה כדבר שבשגרה, באופן שיעשה את המועדים הקבועים בדין הפלילי פלסטר ויפגע באינטרס של הצד שכנגד וכן באינטרס הציבורי המחייב פעולה יעילה של בתי המשפט; בבקשות מעין אלו, על בית המשפט לאזן בין שיקולי מדיניות כלליים לבין שיקולים פרטניים. במסגרת השיקולים הפרטניים הנבחנים יש להתייחס, בין השאר, לטעמים שבעטיים הוגש הערעור באיחור; לפרק הזמן שחלף למן המועד האחרון להגשת הערעור הקבוע בחוק וכן לסיכויים הלכאוריים לקבלת הערעור. ככל שקיימים סיכויי ערעור טובים וככל שעלול להיגרם עיוות דין, אם לא תינתן הארכת מועד, ייעתר בית המשפט לבקשה, גם אם הטעמים שהובאו לאיחור בהגשתה אינם בעלי משקל רב.

12. ההלכה בעניין זה הובאה ופורטה על ידי כבוד השופטת ע' ארבל בפסקאות 8 ו-9 לפסק הדין שניתן בע"פ 4946/07 רע"פ 4948/07 עלי מקלדה נ' מדינת ישראל (19.2.2009) ועל אף אורכם ראוי שאביא דברים בשם אומרם:

"... חרף הנטייה שלא להחמיר עם נאשמים המתעכבים בהגשת ערעורם, אין לראות בסדר הדין הפלילי משום 'המלצה' או 'רשות', וגם כשעסקין בפלילים, אין מקום להיעתר לבקשות להארכת מועד חדשות לבקרים באופן שיביא לזילות הוראות החוק ולפגיעה באינטרס של הצד שכנגד וביכולתו של בית המשפט לפעול ביעילות. תחת זאת, יש לבצע איזון בין שיקולי מדיניות כלליים כמו גם בין שיקולים ואינטרסים המשתנים על פי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה (ראו למשל בש"פ 822/99 שכטר נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 4 (2000); בש"פ 10693/02 מור נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, [פורסם בנבו], 23.1.03); בש"פ 344/86 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(2) 643 (1986)).

במסגרת השיקולים הכלליים יש לתת את הדעת לתכליתו של ההליך הפלילי להביא לחקר האמת ולמנוע מצב שבו תוצאת פסק הדין נקבעת בשל מחדל פרוצדוראלי. כן, יש לתת את הדעת לזכותו של הפרט המערער שלא להיות מורשע ומוענש על לא עוול בכפו. מן הצד השני, יש לתת את הדעת לאינטרס של הצד שכנגד להמשיך הלאה ולהניח שהעניין הסתיים בחלוף המועד הקבוע בחוק, אף כשהצד שכנגד הינו המדינה - גם אם במידה פחותה; לצורך להציב גבול להימשכותם של הליכים; לאינטרס בדבר סופיות הדיון; לאינטרס בדבר יציבות המשפט; ולאינטרס בדבר ניהול אפקטיבי של המערכת השיפוטית בדרך שתמנע יצירת אנדרלמוסיה ופגיעה בשירות הניתן לציבור בבתי המשפט שלרעור (ב"ש 230/86 עצמון נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(2) 353 (1986) (להלן: עניין עצמון); בש"פ 3239/99 זבורוב נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, 14.6.99); בש"פ 6742/01 בן הרוש נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, [פורסם בנבו], 30.9.01) (להלן: עניין בן הרוש)) [...]

במסגרת השיקולים הפרטניים הנבחנים יש להתייחס, בין השאר, לטעמים שבעטיים הוגש הערעור באיחור; לפרק הזמן שחלף למן המועד האחרון להגשת הערעור הקבוע בחוק; לשאלת היותו של המערער מיוצג על-ידי עורך דין וכן לסיכויים הלכאוריים שהערעור שבכוונתו להגיש אמנם יתקבל (ע"פ 2525/05 זינלוב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 9.6.05); רע"פ 388/98 דרורי נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, [פורסם בנבו], 19.1.98); בש"פ 1207/97 חמידאן נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, [פורסם בנבו], 10.6.97)).

עוד יש לציין כי ככל שהאיחור ממושך יותר, כך פוחתים הסיכויים שבית המשפט יעתר לבקשה - ע"פ 7754/06 ציפר נ' מדינת ישראל (15.10.2006). ראו גם: ע"פ 2585/10 נגר נגד מדינת ישראל (13.4.2010); ע"פ 8871/12 גולוב נגד מדינת ישראל (16.12.2012); ע"פ 4556/15 ח'שיבון נגד מדינת ישראל (7.7.2015).

13. לאחר שבחנתי את הבקשה דנן לאור העקרונות המפורטים לעיל, השתכנעתי כי יש לדחות את הבקשה.

14. ראשית, המבקשת לא הביאה בבקשתה טעם ראוי לאי הגשת הערעור (ובקשה להארכת מועד) במועד מוקדם יותר ולא הסבירה מדוע המתנה 12 שנים בטרם פנתה לבית המשפט. כל שנאמר בבקשה בעניין זה הוא כי המבקשת היא אישה פשוטה, חסרת ידיעות משפטיות הסובלת מבעיות רפואיות וכלכליות רבות. כן נטען שהיא לא ידעה כיצד להגיש ערעור ללא סיוע משפטי.

בהסבר זה (גם אם ניתן היה לקבלו - ולא היא) אין ולא כלום. מצב זה, המתואר על ידי המבקשת אינו חריג; רבים הם האנשים שאין להם ידע משפטי ושמצבם האישי והכלכלי אינו טוב. במצב כזה על אדם לפנות לייעוץ משפטי וככל שאין ידו משגת לשכור עורך דין, עליו לברר מה האפשרויות העומדות בפניו ולפנות אל הסיוע המשפטי, בסמוך לאחר מתן גזר הדין.

15. במקרה דנן, טענות אלה של המבקשת לא נתמכו בתצהיר ולכן כלל לא ניתן לקבלן. בנוסף, הן נסתרות מניה וביה, לגופן, מהאמור במסמכים אשר צורפו על ידי המשיבה לתשובתה. לתשובה צורפו **מכתבים שכתבה המבקשת למשיבה** בעניין הבנייה ובעניין ההליך המשפטי וכן בקשות להיתר שהגישה המבקשת ומהם עולה שהמבקשת הבינה היטב את מצבה, במה מאשימים אותה ומה היא נדרשת לעשות בנוגע לתוספת.

המסמכים שצורפו על ידי המשיבה סותרים גם את טענת המבקשת לפיה, כביכול, לא ניתנה לה הזדמנות להביא את גרסתה בפני המשיבה, או כי לא קיבלה מענה לפניותיה, או כי היא לא הבינה את משמעות פסק הדין. נהפוך הוא; עולה מהם שהיא הבינה במה מדובר ואף ידעה היטב כיצד לנהוג ומה עליה לעשות, אך בחרה שלא למלא את התנאים להיתר שנקבעו על ידי המשיבה. המבקשת גם לא הבהירה כיצד היא הבינה, לפתע פתאום - לאחר 12 שנים, שההליך המשפטי היה פגום, לכאורה.

16. מהמסמכים עולה שהמבקשת הגישה, כעת, את הערעור ואת הבקשה להארכת המועד, מאחר שברצונה למכור את הנכס ואין היא יכולה לעשות כן בשל הערות האזהרה הרשומות בלשכת רישום המקרקעין, הן בגין פסק הדין והן בגין דחיית הריסה של חריגת בניה, אשר (מסיבות אנושיות, אשר אין צורך לפרטן כאן) הוועדה המקומית אישרה למבקשת ולילדיה, כל עוד המבקשת מתגוררת במקום ואינה מוכרת את הנכס.

17. לעניין סיכויי הערעור אומר כי לא מצאתי שהודיית המבקשת בכתב האישום נעשתה מבלי שהיא הבינה את המימוש לה בכתב האישום, או שהודייתה ניתנה שלא מרצון. אמנם, המבקשת אמרה לבית משפט קמא שמדובר בשיפוץ, אך מפרטי השיפוץ **שהיא ביצעה**, כפי שהיא עצמה פירטה במכתביה למשיבה, עולה כי מדובר בבנייה הדורשת היתר. זאת - ללא קשר לתוספת שנבנתה על ידי הדייר הקודם, מר וגנר.

18. גם העובדה שהמבקשת לא הייתה מיוצגת בבית משפט קמא איננה יכולה, כשלעצמה, להצדיק קבלת הבקשה.

19. בנסיבות אלה, בהן לא הובא טעם קביל כלשהו לאיחור כה רב בהגשת הערעור, ואף התגלתה הסיבה האמיתית להגשתו פתאום, לאחר שנים כה רבות וללא ששוכנעתי כי קיימים סיכויי ערעור המצדיקים הארכת מועד או כי ייגרם למבקשת עיוות דין מדחיית הבקשה, אין מקום להאריך את המועד וניתן אף לומר שאין עילה לעשות כן.

20. התלבטתי אם לחייב את המבקשת בהוצאותיה של המשיבה. מצד אחד - טענותיה התבררו כחסרות בסיס וכבלתי תואמות מסמכים שנכתבו על ידה אולם, מנגד, נראה כי מצבה האישי והמשפחתי אינו טוב.

בסופו של דבר החלטתי, לפנים משורת הדין ומתוך התחשבות במצבה של המבקשת, שלא לחייבה בהוצאות.

21. אשר על כן ולאור האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה להארכת המועד להגשת הערעור, ללא צו להוצאות ומשכך - נדחה גם הערעור.

המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים ותסגור את התיק.

ניתנה היום, ט' חשוון תשפ"א, 27 אוקטובר 2020, בהעדר
הצדדים.